

УДК 330

Світлана Хрупович, Богдан Сидяга

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Svitlana Khrupovich, Bohdan Sydyaga

REFORMING THE SYSTEM OF PENSION MAINTENANCE IN UKRAINE

У макроекономічній теорії заощадження являють собою відкладене споживання, тобто ту частину доходу, яка не споживається на даний момент часу. Заощадження безпосередньо пов'язані із інвестиціям. Проте, ці економічні терміни не тотожні один з одним, так як механізм банківської системи із частковим резервуванням депозитів дає докази того, що не всі заощадження перетворюються в інвестиції. Частину заощаджень фінансові установи зберігають у вигляді банківських резервів. Позаяк, більша частина заощаджень все ж таки через систему кредитування трансформується у інвестиції, спробуємо оцінити ризики скорочення інвестиційних процесів, спричинені зменшенням заощаджень.

Солідарна пенсійна система, яка сьогодні функціонує в Україні призводить до того, що люди менше відкладають на старість, тобто майже всю частину отриманого доходу перетворюють на споживання. Відповідно, падають і інвестиції. Отож, відмова від солідарної пенсійної системи може спричинити зростання інвестицій, а, відтак, через дію мультиплікативного ефекту, і зростання обсягів ВВП. Спробуємо аргументувати вищенаведені твердження тим, що перехід до накопичувальної системи пенсійного страхування (із паралельним збереженням солідарної системи) дозволить змінити економічний напрямок величезних грошових сум – із споживання, тобто проїдання, на заощадження, тобто інвестування. Так як гроші, відкладені людьми на майбутнє пенсійне забезпечення при накопичувальній системі, є не чим іншим як заощадженнями.

Реформа пенсійного забезпечення є неминучою, про що неодноразово заявляли і представники МВФ, які кредитують українську економіку, і вітчизняні урядовці. Це лише питання часу, проте поступового переходу на накопичувальну систему буде недостатньо. Потрібно розробляти механізми існування державної солідарної пенсійної системи, але таким чином, щоб не зросло навантаження на працівників і роботодавців, які сплачують податки. При зростанні податкового тиску будуть зростати і стимули ухилятися від оподаткування. А це означає зростання безробіття, а відтак – і скорочення інвестицій.

Теоретично, майбутні доходи українців у другому періоді життя - старості (теорія міжчасового вибору споживача Ірвінга Фішера) можуть складатися з кількох джерел: пенсій, виплачуваних з поточних внесків, або податків; накопичувальних пенсій. За даними офіційної статистики, на сьогодні добровільно через накопичувальні фонди на пенсію збирають лише 7% українців. За прогнозами експертів ООН, до 2050 року в Україні кількість пенсіонерів перевищить кількість працюючих на чверть. На їх утримання доведеться віддавати половину заробітної плати. Впровадження накопичувальної системи дозволить уникнути підвищення відрахувань із заробітної плати на користь пенсіонерів, замінивши ці відрахування власними заощадженнями. Отож, поступова відмова від солідарної пенсійної системи продукуватиме трансформацію власних заощаджень через фінансові установи у інвестиції, тобто створить умови для економічного зростання країни.